

ปัญหาความมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจของอัยการทหาร¹

ร้อยเอกหญิง ชวิศา อังสุสิงห์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจของอัยการทหารมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจของอัยการทหารในศาลทหาร โดยนำมาเปรียบเทียบกับดุลยพินิจของพนักงานอัยการในศาลพลเรือน ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจของอัยการทหาร ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งพบว่า การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทย ใช้รูปแบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ โดยบุคคลที่กฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ในการนำคดีอาญาเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีได้ในศาลพลเรือน คือ พนักงานอัยการ และ/หรือผู้เสียหาย³ แต่ในศาลทหารนั้น คือ อัยการทหาร เท่านั้น การดำเนินคดีในศาลยุติธรรมและศาลทหารนั้น บุคคลพลเรือนจะถูกดำเนินคดีในศาลยุติธรรม (Justice Court) แต่สำหรับบุคคลที่เป็นทหารนั้นจะต้องถูกดำเนินคดีที่ศาลทหาร (Military Court) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้ศาลทหาร มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร และคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ⁴ โดยจะมีกระบวนการดำเนินคดีที่แยกออกจากกัน สำหรับสาเหตุที่ต้องให้ศาลทหารแยกจากศาลยุติธรรม เพราะต้องการให้ผู้บังคับบัญชาทหารเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาดำเนินคดีอาญากับทหาร เนื่องจากหลักนิยมที่เป็นสากลสำหรับทหาร และความเป็นเอกภาพในการปกครองบังคับบัญชาทางทหาร เนื่องจากทหารเป็นผู้ถืออาวุธร้ายแรงอยู่ในมือ จึงต้องอยู่ในระเบียบวินัย หากทหารไร้ซึ่งความมีระเบียบวินัย ก็จะสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนได้ และอาจกลายเป็นกองโจรติดอาวุธ ใช้อาวุธปล้นชาวบ้าน การที่จะทำให้ทหารอยู่ในระเบียบวินัย ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา อีกส่วนอยู่กับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาจึงต้องทำให้ทหารปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับของทหารอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา

¹ บทความนี้ เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ความมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจของอัยการทหาร โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุขสมัย สุทธิบดี และคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์พิเศษปัญญา สุทธิบดี และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ พรรณรัตน์ ไสธรประภากร, พัทธณัฐ สังข์ประไพ และกิจบดี ก้องเบญจกุล, “ประวัติศาสตร์และระบบการพิจารณาคดีของไทย,” วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ 5, 1: 4-5.

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 199.

โดยต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตลอดจน กฎ ข้อบังคับ และแบบธรรมเนียมทหาร ถ้าฝ่าฝืน จะได้รับผลตอบแทนด้วยการถูกลงโทษทัณฑ์อย่างเท่าเทียมกัน ความผิดของทหารที่ฝ่าฝืนต่อระเบียบวินัย มี 2 กรณี กรณีแรก คือ การฝ่าฝืนต่อวินัยทหาร ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. 2476 ซึ่งผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ และกรณีที่สอง คือ การฝ่าฝืนด้วยการกระทำความผิดอาญาบ้านเมือง โดยจะต้องส่งดำเนินคดีอาญาต่อศาลทหาร ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 การลงโทษต่อทหารที่ฝ่าฝืนในกรณีหลังนี้ จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนวิธีการทางทหาร หรือ ที่เรียกว่า การดำเนินการตามมาตรการของฝ่ายทหาร หรือ กระบวนการยุติธรรมอาญาทหาร ทำให้เห็นว่า การปกครองตามการบังคับบัญชาของฝ่ายทหารนั้น จะเป็นไปตามลำดับสายการบังคับบัญชา อย่างมีเอกภาพ ถึงกระนั้น ศาลทหารก็เป็นองค์กรหนึ่งในสามขององค์กรที่มีอำนาจและหน้าที่ ถ่วงดุลตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เทียบเท่ากับอีก 2 องค์กร คือ องค์กรนิติบัญญัติกับองค์กรบริหาร ปัจจุบันการดำเนินคดีอาญาในศาลทหาร ใช้วิธีพิจารณาในระบบศาลคู่ คือ เป็นศาลที่ใช้ทั้งระบบกล่าวหา และใช้ระบบไต่สวนควบคู่กันไป ทั้งนี้จะต้องพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีโทษในทางอาญา ของเรื่องนั้น ๆ ว่าเป็นคดีที่ต้องใช้วิธีพิจารณาที่ต้องใช้ระบบกล่าวหา หรือใช้วิธีพิจารณาที่ต้องใช้ระบบ ไต่สวน เมื่อใดก็ตามที่ศาลทหารรับพิจารณาคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบ หมายความว่า ศาลทหาร จะใช้วิธีพิจารณาในระบบไต่สวน

เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทหาร จะมีการดำเนินการโดยกฎหมายฝ่ายทหาร ซึ่งเป็นวิธีการ บังคับใช้เฉพาะแต่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเท่านั้น โดยกำหนดหลักการและเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้ในพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 แต่ถ้ากฎหมายของฝ่ายทหารไม่ได้บัญญัติถึง วิธีพิจารณาความอาญาเรื่องใดไว้ กฎหมายของฝ่ายทหารดังกล่าว ก็อนุญาตให้นำวิธีพิจารณาความของ ศาลพลเรือน อันได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม หรือเท่าที่บังคับได้ ซึ่งส่วนมากจะคล้ายคลึงกับวิธีพิจารณา ของศาลพลเรือน จะแตกต่างกันบ้างก็แต่เพียงเล็กน้อยหรือเฉพาะเรื่องเท่านั้น เช่น อำนาจและหน้าที่ ของบุคคลในการสอบสวนคดีอาญาในศาลทหาร กับอำนาจและหน้าที่ของบุคคลในการสอบสวนคดีอาญา ในศาลพลเรือน กรณีของศาลทหาร บุคคลผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวน คือ พนักงานสอบสวน ที่มีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าพนักงานที่มีอำนาจ และหน้าที่ตามกฎหมาย เฉพาะเรื่อง และเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ได้แก่ นายทหารพระธรรมนูญ อัยการทหาร และนายทหารชั้นสัญญา บัตรที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ทำการสอบสวน⁵

⁵ พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 มาตรา 48.

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าความมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจของอัยการทหาร มีประเด็นปัญหาด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาแรก ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอบสวนหรืออัยการทหารขาดความเป็นอิสระในการใช้ดุลยพินิจสั่งฟ้องคดีหรือสั่งไม่ฟ้องคดี ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยอัยการทหาร พ.ศ. 2499 ข้อ 5 (5) กำหนดให้ “อัยการทหารมีอำนาจและหน้าที่สอบสวนคดีอาญาทั้งปวง ซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา” ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับจัดการทางคดี พ.ศ. 2547 ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ในข้อ 12 ดังนั้น อัยการทหารนอกจากจะเป็นผู้ที่นำผู้กระทำผิดมาฟ้องคดีในศาลทหารแล้ว หากผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้อัยการทหารดำเนินการสอบสวนคดีอาญาเรื่องใดที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร อัยการทหารย่อมมีอำนาจและหน้าที่สอบสวนและฟ้องคดีอาญาในเรื่องดังกล่าวในศาลทหารได้ด้วย รวมทั้งทำความเข้าใจทางคดี เห็นควรสั่งฟ้องคดี หรือเห็นควรสั่งไม่ฟ้องคดีผู้ถูกสอบสวนด้วย ทำให้เห็นได้ว่า อัยการทหาร ทำหน้าที่สองอย่างในบุคคลคนเดียวกัน ซึ่งต่างจากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในศาลพลเรือน ไม่ว่าจะเป็นพนักงานอัยการหรืออัยการทหาร ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ไว้ จึงต้องกระทำด้วยความรอบคอบ และด้วยความระมัดระวัง ปราศจากอคติและปราศจากการถูกแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ และจะต้องมีความเป็นกลาง มีอิสระในการใช้ดุลยพินิจภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ แต่เมื่อได้ศึกษา ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยระเบียบจัดการทางคดี พ.ศ. 2547 ข้อ 12 ซึ่งกำหนดให้ “เมื่อผู้สอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดการทำบันทึกตามท้องสำนวน และความเห็นเสนอผู้มีอำนาจสั่งสอบสวน เพื่อส่งสำนวนพร้อมความเห็นไปยังอัยการทหารแห่งศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้น เพื่อดำเนินการต่อไป” จะเห็นได้ว่า การทำความเข้าใจขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา ทำให้ความเห็นหรือดุลยพินิจของผู้สอบสวนเจ้าของสำนวน ไม่มีอิสระในการทำความเข้าใจทางคดี ตัวอย่างเช่น พลทหาร ก. ลังกัฒนพลทหารบกแห่งหนึ่ง ทางครอบครัวของพลทหาร ก. มีความใกล้ชิดกับ พลตรี เอ. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของอัยการทหาร ข. ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ฐานลักอาวุธปืน ซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการทหาร และเก็บไว้ในคลังทหารในเขตพื้นที่ โดยมีพลตรี เอ. มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบ ดังนั้น พลตรี เอ. จึงสามารถมีคำสั่งแต่งตั้งให้ อัยการทหาร ข. เป็นผู้ที่มีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีนี้ได้โดยการแต่งตั้งผู้สอบสวนอาจจะแต่งตั้งเป็นบุคคลเดียวหรือเป็นคณะก็ได้ เมื่ออัยการทหาร ข. ดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว ก็ต้องรายงานผลการสอบสวนไปยัง พลตรี เอ. เพื่อพิจารณาว่า พลทหาร ก. การกระทำความผิดตามผลการสอบสวนของอัยการทหาร ข. จริงหรือไม่ อัยการทหาร ข. ไม่สามารถมีความเห็นทางคดี และมีความเห็นเพื่อส่งสำนวนการสอบสวนให้อัยการทหารประจำมณฑลทหารบกแห่งนั้นได้โดยตรงเหมือนพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาการใช้ดุลยพินิจปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราวในชั้นอัยการทหาร ตามระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2501 ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร

พ.ศ. 2498 ข้อ 9 กำหนดว่า “เมื่อมีคำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราวในเมื่อสำนวนการสอบสวนยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของอัยการทหาร เป็นหน้าที่ของอัยการทหารที่จะต้องพิจารณาคำร้องนั้น และเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจสั่งควบคุมพร้อมด้วยเหตุผลว่า สมควรจะปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราวหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรปล่อยชั่วคราวโดยให้มีประกันหรือหลักประกันเป็นมูลค่าเท่าใด และหลักประกันที่ผู้ร้องขอเสนอนั้นเหมาะสมหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้มีอำนาจสั่งควบคุมพิจารณาสั่งการ” แต่เมื่อพิจารณาข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยระเบียบจัดการทางคดี พ.ศ. 2547 หมวด 4 ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว ในข้อ 28 กำหนดให้ “การปล่อยชั่วคราวก่อนศาลมีคำสั่งขังผู้ต้องหาเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้สอบสวน หรือ อัยการทหาร แล้วแต่กรณี” จากหลักการในข้อบังคับดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาว่า อำนาจการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นอัยการทหารนั้น ควรเป็นอำนาจของผู้ใด ระหว่างอัยการทหารประจำศาลทหารแห่งท้องที่นั้น ๆ หรือผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารผู้มีอำนาจสั่งคดี ตามตัวอย่างในปัญหาประการแรก หาก พลทหาร ก. ถูกควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนของอัยการทหาร ก็สามารถขอปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นอัยการทหารได้ แต่อัยการทหารไม่มีอำนาจในการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้เหมือนพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในทางปฏิบัติคือ ต้องรายงานพร้อมทำความเข้าใจเพื่อให้ พลตรี เอ. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของอัยการทหาร อนุญาตหรือมีคำสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาดุลยพินิจในการสั่งฟ้องคดีอาญาของอัยการทหารขาดการควบคุม และตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจในการสั่งคดีของอัยการทหารโดยองค์กรภายใน ตามระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2501 ข้อ 10 ออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ 3 แห่งระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2526 และข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยอัยการทหาร พ.ศ. 2499 ข้อ 5 (1) ที่กำหนด ให้อัยการทหารเจ้าของสำนวนเมื่อได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนแล้ว จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน แล้วเสนอความเห็นทางคดีว่าเห็นควรสั่งฟ้อง หรือเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง หรือสั่งเป็นอย่างอื่นไปยังผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารเท่านั้น เพื่อพิจารณาสั่งคดีต่อไป ซึ่งคดีที่อยู่ในอำนาจศาลมณฑลทหารนั้น หากผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารเป็นบุคคลที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมายและขาดประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในสายงานด้านอัยการทหาร ผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารอาจสั่งคดีไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายได้ ดังตัวอย่างในปัญหาของ พลทหาร ก กับอัยการทหาร ข และผู้บัญชาการมณฑลทหารบก เอ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของอัยการทหาร เมื่อผลการสอบสวนคดีความผิดในเรื่องขโมยอาวุธปืนในคลังทหาร พบว่า พลทหาร ก เป็นผู้กระทำความผิด และผลการสอบสวนคดีดังกล่าว ได้เสนอขึ้นมาให้หัวหน้าอัยการทหารประจำศาลมณฑลทหารบกแห่งนั้น ความกดดันทั้งหมดจะตกอยู่กับอัยการทหารผู้พิจารณาสำนวนเสนอคดี

ประเด็นปัญหาที่สี่ ปัญหาการตรวจสอบดุลยพินิจการสั่งฟ้องคดีอาญาของอัยการทหาร

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดให้อำนาจการสอบสวนและอำนาจในการฟ้องคดีเป็นอำนาจของรัฐ โดยให้อำนาจการสอบสวนอยู่กับพนักงานสอบสวนและอำนาจการฟ้องอยู่กับพนักงานอัยการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดีในต่างจังหวัดหรือในส่วนภูมิภาคของพนักงานอัยการทุกสำนวน ตามหลักการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) และหลักการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ (Due Process Model) เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอย่างเหมาะสม และเป็นไปตามทฤษฎีและหลักการของการตรวจสอบ และถ่วงดุลอำนาจ (Check and balance)⁶

การดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมทหาร กรณีการพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องนั้น ตามระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2501 ข้อ 10 ออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ 3 แห่งระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2526 และข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยอัยการทหาร พ.ศ. 2499 กำหนดว่า หากอัยการทหารมีความเห็นในการสั่งคดี แตกต่างจากผู้บังคับบัญชาให้เสนอให้เจ้ากรมพระธรรมนูญชี้ขาด แต่หากมีความเห็นเหมือนกันก็สามารถสั่งคดีไปได้ ดังตัวอย่างปัญหาของ พลทหาร ก กับ อัยการทหาร ข และผู้บัญชาการมณฑลทหารบก เอ หากผู้บัญชาการมณฑล มีความเห็นทางคดี เหมือนอัยการทหารแล้ว ก็ไม่ต้องส่งให้เจ้ากรมพระธรรมนูญชี้ขาดแต่อย่างใด

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาเกี่ยวกับความมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจของอัยการทหาร ตามกระบวนการยุติธรรมอาญาทหารผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอบสวนหรืออัยการทหารขาดความเป็นอิสระในการใช้ดุลยพินิจสั่งฟ้องคดีหรือสั่งไม่ฟ้องคดี เห็นควรแก้ไข ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับจัดการทางคดี พ.ศ. 2547 ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ข้อ 12 เป็น “เมื่อผู้สอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดการส่งสำนวนพร้อมความเห็นไปยังอัยการทหารแห่งศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเพื่อดำเนินการต่อไป”

2. ปัญหากฎหมายการใช้ดุลยพินิจการปล่อยชั่วคราวในชั้นอัยการทหาร เห็นควรแก้ไข ระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2501 ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ในข้อ 9 เป็น “เมื่อมีคำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราว ในเมื่อสำนวนการสอบสวนยังอยู่ในระหว่างพิจารณาของอัยการทหาร เป็นหน้าที่ของอัยการทหารที่จะต้องพิจารณาคำร้องว่าจะให้

⁶ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน, พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2558), หน้า 99-112.

ปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราวหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรปล่อยชั่วคราวโดยให้มีประกัน หรือหลักประกันเป็นมูลค่าเท่าใด และหลักประกันที่ผู้ร้องขอเสนอนั้น เหมาะสมหรือไม่”

3. ปัญหาคุลยพินิจในการสั่งฟ้องคดีหรือสั่งไม่ฟ้องคดีในคดีอาญาของอัยการทหาร เห็นควรแก้ไข ระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2501 ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ในข้อ 10 เป็น “โดยอัยการทหารเมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารแล้ว ... ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้องให้อัยการศาลทหารกรุงเทพ หรืออัยการศาลทหารแห่งอื่น เป็นผู้มีความพิจารณาสั่งคดีเพื่อสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล แล้วให้รายงานการคดีพร้อมการสั่งฟ้องโดยตรงต่อผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารเพื่อทราบ ... สำหรับในกรณีที่มีการสั่งไม่ฟ้อง ให้อัยการทหารเสนอรายงานการคดีไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดการสั่งคดี”

4. ปัญหาการตรวจสอบคุลยพินิจการสั่งฟ้องคดีอาญาของอัยการทหารเห็นว่า ควรแก้ไข ระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2501 ออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ในข้อ 10 โดยเพิ่มข้อความว่า “ ... สำหรับในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง ให้อัยการทหารเสนอรายงานการคดีไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาสั่งคดี ... ”

เอกสารอ้างอิง

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**, กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2558.

ณรงค์ ใจหาญ, **หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1**, พิมพ์ ครั้งที่ 12 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556

พรณรัตน์ โสธรประภากร, พชรณัฐ สังข์ประไพ และกิจบดี ก้องเบญจภูษ, “ประวัติศาสตร์และระบบการพิจารณาคดีของไทย,” **วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์** 5, 1: 4-5.

พุดิพร เจียรประวัติ "คำสั่งไม่ฟ้องถ่วงดุลได้ด้วยใคร", **วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย** 12, 39 (2560): 2.

เสนีย์ พรหมวิวัฒน์. "โครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ของศาลทหาร." **นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง**, 2553.

ร้อยโทหญิง พชรินทร์ ไชยงค์. “ปัญหาสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498,” สารานุกรมนิติศาสตร์
มหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2561)